

на результати роботи інших галузей господарства та економіку в цілому.

УДК 338.5:656.2

О НЕОБХОДИМОСТИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УПРАВЛЕНИЯ ЗАТРАТАМИ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА

Юсупова Т.М., ст. преподаватель (УкрГАЗТ)

В современных условиях система управления затратами через свои функции выступает в качестве основного информационного фундамента управления внутренней деятельностью предприятия, его стратегией и тактикой. Основное назначение данной системы - это подготовка информации для принятия оперативных и прогнозных управленческих решений.

Существующая в рамках бухгалтерского учета традиционная модель управления затратами на предприятиях железнодорожного транспорта не учитывает в полной мере особенности хозяйственной деятельности предприятия в современной конкурентной среде. При этом в современной отечественной методологии управления затратами на предприятиях железнодорожного транспорта можно отметить следующие недостатки:

1. Не учитывается фактор времени, и в связи с этим практически нет деления состава общих издержек на переменные и постоянные. Общие издержки достаточно подробно анализируются в рамках бухгалтерского учета, но не как сумма постоянных и переменных издержек.

2. Отсутствует система учета, анализа и контроля затрат на основе использования центров затрат и центров ответственности, что обезличивает процесс управления и порождает безответственность и безнаказанность.

3. Ориентация системы нормирования затрат на внутренние, а не на внешние (рыночные) факторы.

4. Не учитываются трансакционные издержки, то есть издержки в сфере обмена, связанные с передачей прав собственности - расходы на поиски информации, ведение переговоров и т. п.

5. Элементарная структура себестоимости не имеет рыночного характера управления затратами. Она имеет двоякую направленность, которая выражается достаточно четко: существующая элементарная структура себестоимости учитывает прежде всего

производственный, а не рыночный характер затрат и служит целям создания удобств для налоговой системы, а не целям повышения эффективности деятельности самого предприятия железнодорожного транспорта.

Поэтому возникла необходимость совершенствования управления затратами на предприятиях железнодорожного транспорта. И уже сейчас следует четко определить не только роль и функции управления затратами, но и весь инструментарий приемов и методов, которые позволяют выполнять эти функции наиболее эффективным образом.

УДК 65.014:001.891

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Янченко Н.В., ст. викладач (УкрДАЗТ)

В останні десятиліття роботи залізничної галузі нагромадилася велика кількість невирішених економічних проблем: низька інвестиційна привабливість галузі, високий ступінь зношування основних фондів, недосконалість і недостатня гнучкість тарифної системи, недолік традиційних джерел фінансування та інші. Їх вирішення ускладнюється тим, що існуюча система управління на підприємствах залізничного транспорту не адаптована до ринкових умов, що негативно впливає на ефективність господарювання та гальмує процеси реформування.

Функціонування підприємств залізничного транспорту в ринковому середовищі передбачає посилення уваги до зовнішнього середовища, а саме орієнтацію діяльності на потреби споживача, здійснення гнучкого регулювання і своєчасних змін, які відповідають потребам з боку оточення і дозволяють домагатися конкурентних переваг. Тому актуальним є впровадження адаптивного управління.

Адаптацію в широкому значенні розуміють як пристосування системи до зміни умов. Отже, адаптивне управління використовує механізм адаптації заснований на постійному відстежуванні відповідності фактичного рівня адаптації нормативному, вносить своєчасні зміни в стратегічні, поточні та оперативні плани з метою забезпечення виживання підприємства, досягнення і постійного підтримання бажаного рівня конкурентоспроможності.

Функціонування адаптивного управління підприємством представляється таким чином. У

певний момент часу підприємство знаходиться в якомусь оптимальному стані, відповідному певному стану зовнішнього середовища. Між підприємством і зовнішнім середовищем існує двосторонній зв'язок. Під час переходу зовнішнього середовища в інший стан, що зачіпає умови функціонування підприємства, по механізму зв'язку відбувається передача відповідної інформації до підприємства. Підприємство також переходить в інший стан, який з великою вірогідністю знаходиться за межами оптимального. При адаптивній системі управління підприємством спрацьовує механізм адаптації, що пристосовує підприємство під нові умови зовнішнього середовища так, щоб в цих умовах підприємство функціонувало оптимально, забезпечуючи стабільність існування на ринку.

Адаптаційний процес на підприємствах залізничного транспорту слід розглядати як перехідний процес в динамічній економічній системі, що функціонує в умовах взаємодії комплексу внутрішніх і зовнішніх чинників. Найважливіше значення має середовище адаптаційного процесу, яке формують з одного боку елементи організаційно-економічного базису підприємства, а з іншої - ринки збуту, ресурсів і капіталу.

У зв'язку з зазначеним, адаптація

підприємств залізничного транспорту є складним багатоаспектним процесом, спрямованим на зважене поєднання та комплексну реалізацію таких напрямів змін внутрішнього середовища як технологічне оновлення, модернізація, зміна структури власності, формування та розвиток механізмів регулювання корпоративних відносин, побудова зовнішніх господарчих зв'язків, перетворення організаційних структур і форм організації господарювання.

На сучасному етапі розвитку першочерговими завданнями адаптивного управління на підприємствах залізничної галузі є зміна архаїчної організаційної структури, а також напрацювання методичного апарату і адекватної системи управлінського обліку і контролю, відсутність яких не дозволяє керівництву мати в оперативному режимі достовірну картину фінансового положення підприємства, витрат і прибутковості окремих видів діяльності, стадій і стану технологічного процесу і на цій основі приймати короткострокові і середньострокові рішення. Відсутність подібної системи унеможливорює визначення привабливості тих або інших ринків, прогнозування в реальному часі фінансові надходжень та планування ефекту від реалізації послуг та від інвестицій.